

SPROVEDBENA REGULATIVA KOMISIJE (EU) 2023/1770

od 12. septembra 2023. godine

o utvrđivanju odredbi o opremi vazduhoplova potrebnoj za korišćenje vazdušnog prostora Jedinštenog evropskog neba i operativnim pravilima u vezi sa korišćenjem vazdušnog prostora Jedinštenog evropskog neba i o stavljanju van snage Regulative (EZ) br. 29/2009 i Sprovedbenih regulativa (EU) br. 1206/2011, (EU) br. 1207/2011 i (EU) br. 1079/2012

Član 1

Predmet i područje primjene

1. Ova regulativa utvrđuje operativna pravila u vezi sa korišćenjem vazdušnog prostora i zahtjeve za opremu vazduhoplova koja je potrebna za sigurne i ujednačene operacije unutar vazdušnog prostora Jedinštenog evropskog neba.
2. Ova regulativa primjenjuje se na operatore vazduhoplova iz člana 2(1), tačkaka (b) (i) i (ii) i člana 2(1), tačke (c) Regulative (EU) 2018/1139 koji se bave opštim vazdušnim saobraćajem i lete u, unutar ili van vazdušnog prostora Jedinštenog evropskog neba.

Član 2

Značenje izraza

Za potrebe ove Sprovedbene regulative primjenjuju se sljedeća značenja izraza:

- (1) „jedinica kontrole letenja“ (ATC jedinica) je opšti pojam koji podrazumijeva razna značenja, oblasna kontrola letenja, jedinica prilazne kontrole letenja ili aerodromska kontrola letenja;
- (2) „data link usluga“ je skup povezanih transakcija upravljanja vazdušnim saobraćajem, podržanih data link komunikacijama vazduh-zemlja, koje imaju jasno definisan operativni cilj i koje započinju i završavaju sa operativnim događajem;
- (3) „operacija sa pomjerenim nosiocem signala“ je slučaj kada se određeno operativno pokrivanje ne može obezbijediti jednim zemaljskim predajnikom i kada su signali sa dva ili više zemaljskih predajnika pomjereni od nominalne središnje frekvencije kanala kako bi se problemi sa interferencijom sveli na minimum.

Član 3

Oprema vazduhoplova i operativna pravila

Operatori vazduhoplova obezbjeđuju da su njihovi vazduhoplovi opremljeni i da lete u skladu sa pravilima i procedurama utvrđenim u Prilogu I (Dio COM) i Prilogu II (Dio SUR).

Član 4

Načini usaglašavanja

1. Agencija razvija prihvatljive načine usaglašavanja („AMC“) koji se mogu koristiti za utvrđivanje usaglašenosti s ovom regulativom, Regulativom (EU) 2018/1139 i delegiranim i sprovedbenim aktima usvojenim na osnovu nje.
2. Alternativni načini usaglašavanja mogu se koristiti za utvrđivanje usaglašenosti sa ovom regulativom.
3. Nadležni organi uspostavljaju sistem za dosljednu ocjenu da li su alternativni načini usaglašavanja koje koriste oni sami ili organizacije pod njihovim nadzorom u skladu sa Regulativom (EU) 2018/1139 i delegiranim i sprovedbenim aktima usvojenim na osnovu nje.
4. Nadležni organi obavještavaju Agenciju o svim alternativnim načinima usaglašavanja koje koriste fizička ili pravna lica pod njihovim nadzorom ili oni sami za utvrđivanje usaglašenosti s ovom regulativom.

Član 5

Stavljanje van snage

Regulative (EZ) br. 29/2009 i Sprovedbene regulative (EU) br. 1206/2011, (EU) br. 1207/2011 i (EU) br. 1079/2012 stavljaju se van snage.

Član 6

Stupanje na snagu

Ova regulativa stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Evropske unije*.

Ova regulativa obavezujuća je u cjelini i neposredno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sačinjeno u Briselu 12. septembra 2023. godine.

Za Komisiju
Predsjednica
Ursula VON DER LEJEN

**Komunikacija
(Dio – COM)**

AUR.COM.1001 Predmet

Ovaj dio utvrđuje zahtjeve za opremu vazduhoplova i operativna pravila u vezi s korišćenjem vazdušnog prostora, koji obuhvataju primjenljive zahtjeve za data link usluge i razmak govornih kanala.

GLAVA 1 – DATA LINK USLUGE

AUR.COM.2001 Područje primjene

Ova glava se primjenjuje samo na letove koji se obavljaju kao opšti vazdušni saobraćaj u skladu sa pravilima instrumentalnog letenja iznad FL 285 unutar vazdušnog prostora Jedinственог evropskog neba, isključujući vazdušni prostor koji nije dio regiona EUR Međunarodne organizacije civilnog vazduhoplovstva (ICAO) i Gornjeg područja letnih informacija Finske (UIR) sjeverno od 61°30' i Švedske UIR sjeverno od 61°30'.

AUR.COM.2005 Zahtjevi za opremu vazduhoplova

1. Operator vazduhoplova mora da:

- a) obezbijedi da svaki vazduhoplov kojim upravlja ima mogućnost korišćenja sljedećih data link usluga:
 - (i) Mogućnost uspostavljanja komunikacije putem data link-a;
 - (ii) Upravljanje komunikacijama kontrole letjenja (ATC);
 - (iii) ATC odobrenja i informacije;
 - (iv) Provjera mikrofona ATC-a.
- b) preduzme odgovarajuće mjere kako bi se sporazumima obezbijedilo da se razmjena podataka može uspostaviti između njegovog vazduhoplova koji ima mogućnost data link-a i svih ATC jedinica koje mogu kontrolisati letove koje obavlja, uzimajući u obzir moguća ograničenja pokrivenosti svojstvena komunikacionoj tehnologiji koja se koristi.

2. Tačka 1 se ne primjenjuje na:

- a) vazduhoplove s individualnim uvjerenjem o plovidbenosti koje je prvi put izdato prije 1. januara 1995. godine;
- b) vazduhoplove sa individualnim uvjerenjem o plovidbenosti koje je prvi put izdato prije 1. januara 2018. godine i koji su opremljeni prije tog datuma data link opremom koja obezbjeđuje interoperabilnost ATS aplikacija preko mreže vazduh-zemlja Sistema za adresiranje i izvještavanje o komunikacijama vazduhoplova (ACARS), koji se prvenstveno koriste tamo gdje radarski nadzor nije praktičan;
- c) vazduhoplove sa sertifikovanim maksimalnim kapacitetom sjedišta od 19 putnika ili manje, i maksimalnom sertifikovanim masom pri polijetanju od 45 359 kg (100 000 lb) ili manje, i sa individualnim uvjerenjem o plovidbenosti koje je prvi put izdato prije 5. februara 2020. godine;
- d) vazduhoplove koji lete u svrhu testiranja, isporuke ili održavanja ili sa data link sastavnim djelovima koji privremeno ne rade pod uslovima navedenim u primjenljivoj listi minimalne opreme;
- e) kombinacije tipova i modela vazduhoplova navedenih u Dodatku I;
- f) kombinacije tipova i modela vazduhoplova navedenih u Dodatku II, a čija je prvo individualno uvjerenje o plovidbenosti izdato prije 5. februara 2020. godine.

AUR.COM.2010 Operativne procedure i obuka za data link usluge (DLS)

Operatori vazduhoplova preduzimaju potrebne mjere kako bi obezbijedili da:

- (a) su njihove operativne procedure u skladu s ovom glavom i da su sadržane u njihovim operativnim priručnicima; i
- (b) osoblje koje rukuje data link opremom bude propisno upoznato s ovom glavom i da bude adekvatno obučeno za svoje radno mjesto.

GLAVA 2 – RAZMAK IZMEĐU GOVORNIH KANALA

AUR.COM.3001 Područje primjene

Ova glava se primjenjuje samo na letove koji se obavljaju kao opšti vazdušni saobraćaj unutar vazdušnog prostora Jedinственог evropskog neba koji je dio ICAO EUR regiona, i gdje se pružaju glasovne radiokomunikacione usluge vazduh-zemlja i zemlja-zemlja u frekvencijskom opsegu 117.975–137 MHz. Kanarski region letnih informacija (FIR)/UIR isključen je iz područja primjene.

AUR.COM.3005 Zahtjevi za opremu vazduhoplova

- (1) Operatori vazduhoplova moraju obezbijediti da sva oprema za govornu komunikaciju stavljena u upotrebu nakon 17. novembra 2013. godine uključuje mogućnost razmaka između kanala od 8,33 kHz i da se može podesiti na razmak između kanala od 25 kHz.
- (2) Izuzeća od obaveze da koriste vazduhoplov sa radio opremom koja ima mogućnost razmaka između kanala od 8,33 kHz za slučajeve s ograničenim uticajem na mrežu, koja su odobrile države članice u skladu sa članom 14(2) Sprovedbene regulative (EU) br. 1079/2012, a koja su saopštena Komisiji, ostaju na snazi.

Dodatak I
Izuzeca navedena u tački (e) AUR.COM.2005 (2)

Tip/serije/ model vazduhoplova	Proizvođač	ICAO oznaka tipa
AN-12 – svi	Antonov	AN12
AN-124 100	Antonov	A124
IL-76 – svi	Ilijušin	IL76
A300 – svi	Airbus	A30B A306 A35T
A310 – svi	Airbus	A310
A-319/-320/-321 kojima je uvjerenje o plovidbenosti prvi put izdato od 1. januara 1995. godine do uključivo 5. jula 1999. godine	Airbus	A319 A320 A321
A340 – svi	Airbus	A342 A343 A345 A346
A318-112	Airbus	A318
AVROLINER (RJ-100)	AVRO	RJ1H
AVROLINER (RJ-85)	AVRO	RJ85
BA146-301	British Aerospace	B463
B717-200	Boeing	B712
B737-300	Boeing	B733
B737-400	Boeing	B734
B737-500	Boeing	B735
B747-400	Boeing	B744
B757-200	Boeing	B752
B757-300	Boeing	B753
B767-200	Boeing	B762
B767-300	Boeing	B763
B767-400	Boeing	B764
MD-82	Boeing	MD82
MD-83	Boeing	MD83
MD-11 – svi	Boeing	MD11
CL-600-2B19 (CRJ100/200/440)	Bombardier	CRJ1/CRJ2
Dornier 328-100	Dornier	D328
Dornier 328-300	Dornier	J328
Fokker 70	Fokker	F70
Fokker 100	Fokker	F100
King Air serija (90/100/200/300)	Beechcraft	BE9L BE20 B350
Hercules L-382-G-44K-30	Lockheed	C130
SAAB 2000/SAAB SF2000	SAAB	SB20

Dodatak II

Izuzeca navedena u tački (f) AUR.COM.2005 (2)

	Proizvođač	ICAO oznaka tipa
A330 serija 200/300	Airbus	A332/A333
Global Express/5000 BD-700-1A10/1A11	Bombardier	GLEX/GL5T
CL-600-2C10 (CRJ-700)	Bombardier	CRJ7
C525C, CJ4	Cessna	C25C
C560XL (Citation XLS+)	Cessna	C56X
Falcon 2000 – svi	Dassault	F2TH
Falcon 900 – svi	Dassault	F900
EMB-500 (Phenom 100)	Embraer	E50P
EMB-505 (Phenom 300)	Embraer	E55P
EMB-135BJ (Legacy 600)	Embraer	E35L
EMB-135EJ (Legacy 650)	Embraer	E35L
EMB-145 (135/140/145)	Embraer	E135 E145, E45X
PC-12	Pilatus	PC12

**Nadzor
(Dio – SUR)**

AUR.SUR.1001 Predmet

Ovaj dio utvrđuje zahtjeve za opremu vazduhoplova i operativna pravila u vezi sa korišćenjem vazdušnog prostora, koja obuhvataju primjenljive zahtjeve za nadzor.

GLAVA 1 ZAVISNI KOOPERATIVNI NADZOR

AUR.SUR.2001 Područje primjene

- (1) Ova glava se primjenjuje samo na letove koji se obavljaju kao opšti vazdušni saobraćaj u skladu sa pravilima instrumentalnog letenja unutar vazdušnog prostora Jedinственog evropskog neba koji je dio regiona EUR Međunarodne organizacije civilnog vazduhoplovstva (ICAO).
- (2) Bez obzira na stav (1), AUR.SUR.2015 se primjenjuje na sve letove koji se obavljaju kao opšti vazdušni saobraćaj.

AUR.SUR.2005 Zahtjevi za opremu vazduhoplova

1. Operatori vazduhoplova moraju obezbijediti da:
 - a) su vazduhoplovi opremljeni ispravnim transponderima sekundarnog nadzornog radara koji ispunjavaju sljedeće uslove:
 - (i) imaju mogućnosti za Mode S osnovni nadzor u vazduhu (Elementary Surveillance - ELS);
 - (ii) imaju dovoljan kontinuitet da ne predstavljaju operativni rizik;
 - b) vazduhoplovi maksimalne sertifikovane mase na polijetanju koja prelazi 5 700 kg ili koji imaju maksimalnu stvarnu brzinu krstarenja veću od 250 čvorova, s individualnim uvjerenjem o plovidbenosti koje je prvi put izdato 7. juna 1995. godine ili kasnije, opremljeni su ispravnim transponderima sekundarnog nadzornog radara koji ispunjavaju sljedeće uslove:
 - (i) imaju mogućnosti za automatski zavisni nadzor-emitovanje (ADS-B) Out (Extended Squitter - ES) od 1 090 MHz, pored mogućnosti navedenih u tački (a)(i);
 - (ii) imaju dovoljan kontinuitet da ne predstavljaju operativni rizik;
 - c) Vazduhoplovi sa fiksnim krilima maksimalne sertifikovane mase na polijetanju veće od 5 700 kg ili koji imaju maksimalnu stvarnu brzinu krstarenja veću od 250 čvorova, s individualnim uvjerenjem o plovidbenosti koji je prvi put izdat 7. juna 1995. godine ili kasnije, opremljeni su ispravnim transponderima sekundarnog nadzornog radara koji ispunjavaju sljedeće uslove:
 - (i) imaju mogućnosti za Mode S poboljšani nadzor (Mode S Enhanced Surveillance - EHS) u vazduhu, pored mogućnosti navedenih u tačkama (a)(i) i (b)(i);
 - (ii) imaju dovoljan kontinuitet da ne predstavljaju operativni rizik.
2. Tačke 1(b) i (c) se ne primjenjuju na vazduhoplove koji pripadaju jednoj od sljedećih kategorija:
 - (a) vazduhoplovi koji lete radi održavanja;
 - (b) vazduhoplovi koji lete za izvoz;
 - (c) vazduhoplovi čiji će rad prestati do 31. oktobra 2025. godine.
3. Operatori vazduhoplova sa individualnim uvjerenjem o plovidbenosti koje je prvi put izdato prije 7. decembra 2020. godine moraju se pridržavati tačkama 1(b) i (c), pod sljedećim uslovima:
 - (a) uspostavili su prije 7. decembra 2020. godine program naknadne ugradnje (*retrofit*) kojim se dokazuje usklađenost sa tačkama 1(b) i (c);
 - (b) ti vazduhoplovi nisu koristili nikakva sredstva Unije dodijeljena za usaglašavanje takvih vazduhoplova sa zahtjevima navedenim u tačkama 1(b) i (c).
4. Operatori vazduhoplova moraju obezbijediti da vazduhoplovi opremljeni u skladu sa tačkama 1, 2 i 3, sa maksimalnom sertifikovanom masom na polijetanju većom od 5 700 kg ili koji imaju mogućnost maksimalne stvarne brzine krstarenja veće od 250 čvorova, rade sa raznovrsnim antenama.

AUR.SUR.2010 Transponder koji ne funkcioniše

Za vazduhoplove kod kojih sposobnost transpondera da ispune zahtjeve utvrđene u tačkama 1(b) i (c) tačke AUR.SUR.2005 privremeno ne funkcioniše, operatori vazduhoplova imaju pravo da upravljaju tim vazduhoplovom najviše 3 uzastopna dana.

AUR.SUR.2015 Transponder i 24-bitna ICAO adresa vazduhoplova

Operatori vazduhoplova moraju obezbijediti da na vazduhoplovu kojeg koriste, svaki Mod S transponder radi sa 24-bitnom ICAO adresom vazduhoplova koja odgovara registraciji koju je dodijelila država u kojoj je vazduhoplov registrovan.

AUR.SUR.2020 Operativne procedure i obuka za nadzor

Operatori vazduhoplova moraju preduzeti potrebne mjere kako bi obezbijedili da:

- (a) su njihove operativne procedure u skladu s ovom glavom i da su navedene u njihovim operativnim priručnicima; i
- (b) osoblje koje rukuje opremom za nadzor bude propisno upoznato s ovom glavom i da bude adekvatno obučeno za svoje radno mjesto.